

CZU: 342:004.8

[https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.3\(74\).06](https://doi.org/10.52277/1857-2405.2025.3(74).06)

UTILIZAREA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN JUSTIȚIA EUROPEANĂ

Tatiana CIAGLIC,
*formator INJ, membru CSM,
doctorand USM*
<https://orcid>

SUMAR

Articolul de față examinează situația referitoare la utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției din spațiul european, modul în care sunt reglementate și aplicate practic tehnologiile pe bază de inteligență artificială în diverse aspecte/domenii ale procesului justiției. Un loc aparte este oferit descrierii ample a cadrului instituțional și normativ al Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției, cunoașterea și aplicarea cărora este o condiție pentru integrarea țării noastre în Uniunea Europeană. Pe de altă parte, cercetarea propune o viziune asupra perspectivelor utilizării IA în sistemul judecătoresc din țară și oferă recomandări în acest sens bazate pe digitalizarea justiției la etapa actuală.

Cuvinte-cheie: *inteligență artificială, justiție, digitalizare, platforme digitale, sistem informațional, informatizare, tehnologii informaționale.*

Introducere

Accelerarea proceselor de digitalizare la nivel global influențează semnificativ modul de funcționare a sistemelor judiciare. Inteligența artificială (IA), ca parte integrantă a transformării digitale, aduce oportunități reale pentru sporirea eficienței, transparenței și accesibilității justiției. Totodată, IA provoacă sistemele judiciare să reevalueze principiile fundamentale ale dreptului, inclusiv aspectele etice.

Aspectele de utilizarea a IA în Sistemul Informațional Judiciar din Republica Moldova sunt activ discutate, inclusiv public. Drept exemplu de referință poate servi panelul dedicat digitalizării din cadrul Forumului pentru Reforma Justiției și Combaterea Corupției care se organizează anual

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EUROPEAN JUSTICE

SUMMARY

This article examines the use of artificial intelligence in the field of justice across Europe, focusing on how AI-based technologies are regulated and applied in practice in various areas of the justice process. Particular attention is given to a comprehensive description of the institutional and regulatory framework of the European Commission for the Efficiency of Justice, the knowledge and implementation of which represent a condition for our country's integration into the European Union. Furthermore, the research outlines a vision of the prospects for the use of AI in the national judicial system and provides recommendations in this regard, based on the current stage of digitization of justice.

Key-words: *artificial intelligence, justice, digitization, digital platforms, information system, computerization, information technologies.*

de CRJM. Totuși, observăm o reținere sau chiar o reticență din partea profesioniștilor din domeniul justiției referitor la relevanța și folosul utilizării AI în domeniu.

Prin urmare, scopul acestui articol este de a oferi o viziune argumentată asupra potențialelor domenii de utilizare a IA în Sistemul Informațional Judiciar din Republica Moldova, bazat pe bune practici la nivel european și mondial.

Discuții și rezultate

Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (în continuare – CEPEJ) manifestă un interes constant pentru digitalizare și, mai recent, implementarea IA și aspectele etice legate de acest proces în statele europene. Astfel, pentru a oferi un cadru clar de aplicare, au fost elaborate și oferite un șir întreg de acte relevante, principalul dintre care este Cartea etică europeană privind aplicarea inteligenței artificiale în sistemele judiciare și mediile acestora în 2018 [12].

Ulterior, în mod logic, a urmat adoptarea unei foi de parcurs pentru asigurarea unei monitorizări adecvate a Cartei etice a CEPEJ privind utilizarea inteligenței artificiale în sistemele judiciare și în mediul acestora [27].

Ca rezultat, în efortul său de reglementare și direcționare a utilizării tehnologiilor informaționale în justiție, parte a căruia s-a profilat distinct și IA, CEPEJ a creat în anul 2022 Consiliul consultativ CEPEJ pentru inteligență artificială (în continuare - AIAB), condus de Grupul de lucru CEPEJ pentru justiție cibernetică și inteligență artificială (CEPEJ-GT-CYBERJUST), respectiv - Grupul de lucru CEPEJ pentru calitatea justiției (CEPEJ-GT-QUAL), care raportează periodic acestora [2].

Consiliul are următoarele sarcini:

- a) monitorizarea apariției efective a aplicațiilor IA în sectorul justiției;
- b) furnizarea de îndrumări de specialitate privind operaționalizarea și punerea în aplicare a principiilor Cartei CEPEJ;
- c) prezentarea către CEPEJ și grupurile sale de lucru a evoluțiilor actuale și oferirea de consiliere cu privire la posibile noi strategii și acțiuni concrete privind utilizarea IA în sistemul judiciar, cu respectarea drepturilor fundamentale [9].

Reieșind din complexitatea preocupărilor grupului, prima și, la moment, cea mai importantă realizare a acestuia o reprezintă Primul raport privind utilizarea inteligenței artificiale în sistemul judiciar, bazat pe informațiile conținute în Centrul de resurse privind justiția cibernetică și IA al CEPEJ - Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției (CEPEJ), care a fost finalizat în anul curent [5].

Această lucrare de referință a fost precedată de un alt studiu remarcant al Consiliului - Reflecțiile AIAB privind utilizarea IA în sistemele judiciare [25].

O altă reușită a CEPEJ și a grupurilor de referință este crearea și menținerea Centrului de resurse pentru justiție cibernetică și inteligență artificială, care servește drept punct de contact accesibil publicului pentru informații fiabile despre sistemele de IA și alte instrumente avansate de justiție cibernetică aplicate în transformarea digitală a sistemului judiciar și ajută la obținerea unei imagini de ansamblu asupra acestor sisteme și instrumente, oferind un punct de plecare pentru o examinare suplimentară a riscurilor și beneficiilor acestora pentru profesioniști și utilizatorii finali [26]. Centrul ajută la colectarea datelor referitoare la sistemele IA utilizate în justiția din spațiul european. În acest scop a fost creată Rețeaua Europeană de Justiție Cibernetică [11].

Constatăm că, la moment, Republica Moldova nu face parte din această rețea.

Atenția față de subiectul abordat în prezentul articol este manifestată de către CEPEJ printr-un șir de acte elaborate privind utilizarea IA în curțile de justiție. Astfel, orientările privind videoconferințele în procedurile judiciare [19, pct. 45-46] prevăd că autonomia instanțelor ar trebui consolidată, nu restricționată prin utilizarea tehnologiei, ci, în special, prin utilizarea instrumentelor și serviciilor de inteligență artificială. Totuși, utilizarea instrumentelor de inteligență artificială, cum ar fi filtrele electronice audio sau video, ar trebui să se afle sub controlul instanței.

Orientările privind depunerea electronică a dosarelor la instanțe (e-filing) și digitalizarea instanțelor [19, pct. 9] atenționează că, în cazul în care digitalizarea procedurilor judiciare se bazează și pe investițiile sistemului judiciar în inovații tehnologice (de exemplu, sisteme de inteligență artificială sau tehnologia blockchain, în cazul utilizării cărora există limite în ceea ce privește controlul, de cum a fost implementată), introducerea și aprobarea unei noi legislații pentru legitimarea progresului tehnologic ar trebui să se facă cu mai multă prudență.

Ghidul privind licitațiile electronice judiciare [15, pct. 48], cu trimitere la Cartea etică europeană privind aplicarea inteligenței artificiale în sistemele judiciare și mediile acestora, reiterează necesitatea asigurării mai multor principii. Unul dintre principii (respectarea drepturilor omului) prevede că aceste drepturi ale omului trebuie să fie respectate din momentul în care sunt elaborate instrumente de inteligență artificială. Un alt principiu (subcontrolul utilizatorului) exclude o abordare prescriptivă pentru a se asigura că utilizatorii sunt actori informați și în controlul asupra alegerilor lor. Acesta centrează IA în jurul ființei umane, afirmând că profesioniștii din domeniul justiției ar trebui, în orice moment, să poată revizui deciziile judiciare luate de tehnologiile informaționale.

Orientări privind soluționarea alternativă a litigiilor online [17, pct. 5, pct. 7] relevă că dezvoltarea aplicațiilor IA a deschis noi perspective pentru mediere, nu ca un substitut al mediatorilor umani, ci ca un instrument complementar de asistență în procesul de mediere. În acest caz, există preocupări etice, juridice și tehnice asociate cu utilizarea IA în mediere, care trebuie abordate în mod corespunzător. Părțile necesită să fie informate despre menirea rolului jucat de mecanismul bazat pe inteligență artificială în cadrul procesului și dacă acesta are vreun efect în soluționarea cauzei. Este o obligație de informare conformă cu

reglementările, recomandările, codurile etice și orientările care stabilesc standarde pentru proiectarea, implementarea și utilizarea inteligenței artificiale astfel cum a fost stabilit de către Consiliul Europei, organismele Organizației Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare și alte instituții internaționale. Remarcăm faptul că soluționarea alternativă online a litigiilor a fost plasată în centrul atenției reuniunii anuale din 2024 a Rețelei Europene de Justiție Cibernetică CEPEJ [23].

Orientări privind publicarea online a hotărârilor judecătorești [18, pct. 26, pct. 58], metodele și criteriile utilizate pentru selectarea, etichetarea, rezumarea, clasificarea, agregarea sau gruparea deciziilor judiciare similare, atribuirea unui scor de relevanță și furnizarea de sugestii (inclusiv cele generate de asistenții virtuali sub supravegherea utilizatorului) ar trebui explicate în mod transparent, cât mai clar posibil, și puse la dispoziția utilizatorilor finali pe portal. În special, orice utilizare a IA ar trebui notificată în mod clar. Mai mult, CEPEJ a elaborat, relativ recent, în anul 2023 un instrument distinct - „Nota informativă privind folosirea inteligenței artificiale generative de către profesioniștii din justiție în exercitarea atribuțiilor de serviciu” [29].

Să vedem, totuși, care este situația privind aplicarea IA la nivel european, potrivit informațiilor colectate și prelucrate de CEPEJ. Ultimul raport CEPEJ de evaluare a sistemelor judiciare din Europa, ciclu de evaluare 2024 (date din 2022) [13], ne arată că principalele arii de implementare a IA în domeniu este convertirea vocii în text și transcrierea automată din înregistrare audio. Astfel, din 46 de state respondente, 12 (26%) folosesc convertirea vocii în text pe cauze civile, 10 (22%) pe cauze administrative și 11 (24%) pe cauze penale, iar 5 (11%) pe cauze civile, 3 (6,5%) pe cauze administrative și 5 (11%) pe cauze penale folosesc transcrierea automată din înregistrare [13, p.164].

În ultimii doi ani și jumate, de la ultimul raport complet CEPEJ, urmărim un șir de inițiative-pilot și proiecte în mai multe state europene, care încep să ofere rezultate. Un lucru foarte îmbucurător este faptul că soluțiile testate pot fi preluate, dezvoltate, integrate de către doriți și sunt conforme standardelor enumerate mai sus. Un lucru caracteristic IA este evoluția fenomenal de rapidă. Aceasta se datorează atât conștientizării potențialului important al tehnologiei cât și necesității de a face față provocărilor actuale. Domeniul justiției - un mediu considerat mai „conservator” - este atras în cursă în mod firesc de raționamentele date.

O listă succintă a inițiativelor europene ne va oferi crearea unei imagini panoramice privind preocupările colegilor europeni. Astfel, în **Franța**, platforma *Predictrice* oferă estimări privind șansele de succes ale unui proces, cuantumul despăgubirilor și durata procedurilor în baza aplicării algoritmilor de analiză a aproximativ 1.500.000 de decizii judecătorești. *Predictice* integrează o funcție de inteligență artificială generativă numită „Asistent”, utilizând tehnologia de la OpenAI (creatorul ChatGPT) [30]. De asemenea, *Predictrice* oferă un set larg de instrumente cu integrarea IA pentru profesioniștii din domeniul justiției și 60.000.000 de informații juridice [24]. *Doctrine* este un motor de căutare juridică cu IA, îi eliberează pe avocați și juriști de sarcinile repetitive și consumatoare de timp, precum analiza dosarului, cercetarea juridică și redactarea, pentru ca aceștia să-și securizeze pozițiile juridice și să își crească productivitatea [10].

De asemenea, Franța investește în modele lingvistice adaptate domeniului juridic. Exemplul notabil este JuriBERT - un model BERT specializat pentru textele juridice franceze, util în clasificarea documentelor și extragerea informațiilor [20].

În Franța au apărut discuții referitoare la predicțiile comportamentele și profesionale ale judecătorilor și ale profesioniștilor. Astfel, în anul 2016 a apărut proiectul *SupraLegem*, dezvoltat de Michael Benesty, avocat francez și expert în învățare automată. Acesta a identificat că unii judecători aveau o părtinire puternică privind drepturile străinilor și cererile de azil și a început să folosească soluții de învățare automată pentru a identifica aceste prejudecăți, descoperind discrepanțe foarte mari între judecători. A demonstrat că unii judecători aveau o rată foarte mare de respingere a cererilor de azil, în timp ce alții de la aceeași instanță aveau o rată foarte scăzută în situația în care în Franța cauzele sunt distribuite aleatoriu între judecătorii de la aceleași instanțe (nu există un judecător specializat în azil marocan și altul în azil chinez, de exemplu). Site-ul *SupraLegem* permitea verificarea informației în mod transparent de către fiecare utilizator [28].

După publicarea rezultatelor cercetării menționate, judecătorii au manifestat nemulțumire și îngrijorare referitoare la aceste constatări, iar pentru a analiza detaliat situația a fost elaborat un raport - *L'open data des décisions de justice* [21], cunoscut sub denumirea *Raportul Cadet*. Unul dintre rezultatele acestuia este modificarea art. 33 al Legii privind reforma justiției [22], care prevede că „datele de identitate ale magistraților și ale membrilor grefei nu pot fi reutilizate în scopul sau efectul evaluării, analizării, compară-

rii sau previzării practicilor lor profesionale reale sau presupuse. Încălcarea acestei interdicții se pedepsește cu pedepsele prevăzute la articolele 226-18, 226-24 și 226-31 din Codul penal, fără a aduce atingere măsurilor și sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 78-17 din 6 ianuarie 1978 privind informatica, fișierele și libertățile”.

Judecătorii din SUA și Marea Britanie par să fi acceptat faptul împlinit că firmele juridice de inteligență artificială analizează deciziile în detaliu și apoi creează modele despre cum s-ar putea comporta judecătorii în viitor, fapt neacceptat de judecătorii francezi, ceea ce presupune să fie prima astfel de interdicție în lume. Mai mult, nu este clar dacă o firmă de avocatură, la cererea unui client, nu ar putea colecta manual sau folosind un sistem de programare neuro-ligvistică, date despre comportamentul unui judecător în mai multe cazuri anterioare și să creeze un model statistic utilizat de către clientul respectiv, atâta timp cât nu publică ulterior aceste informații către terți [14].

Regatul Unit are o aplicare largă a IA în domeniul justiției. În anul 2023 țara a găzduit *AI Safety Summit* [6] și a semnat Declarația de la Bletchley pentru dezvoltarea responsabilă a IA [1]. De asemenea, a fost elaborat un Ghid pentru aplicarea responsabilă a AI de către profesioniștii din domeniu [3].

Germania implementează *Proiectul ALeKS* (Kit de anonimizare și creare de îndrumări pentru publicarea inteligentă a hotărârilor judecătorești), utilizează procesarea limbajului natural pentru anonimizarea automată a hotărârilor și generarea de rezumatelor (leitsätze) înainte de publicare, accelerând accesul publicului la jurisprudență și protejând datele personale [31].

O inițiativă de referință o găsim în **Spania**, unde au fost oferite *Premiile Socinfo Digital „IA în administrația publică”*. *Socinfo Digital* este perlatul revistei „Sociedad de la información digital” [8]. Astfel, câștigător la categoria pentru eficiență și îmbunătățirea internă în administrația publică a fost Strategia Inteligenței Artificiale în Administrarea Justiției: inovație și eficiență a Ministerului Justiției [4]. Domeniile de intervenție IA potrivit strategiei sunt transcrierea automată din înregistrare, tastarea vocală, servicii de IA asociate lucrului cu documentele - rezumarea, anonimizarea, clasificarea (indexarea) documentelor, integrarea motorului de căutare inteligent Delphi (motor de căutare bazat pe inteligență artificială, care poate efectua interogări în limbaj natural, asistat de un motor de text predictiv), hiperautomatizare în procedurile de monitorizare [4].

În 2025, **Estonia** devine lider în transformarea digitală și inovația tehnologică, fiind adesea considerată una dintre cele mai avansate țări din punct de vedere digital din lume. Strategia țării în domeniul inteligenței artificiale, stabilită în 2019 și actualizată periodic, continuă să stimuleze adoptarea inteligenței artificiale, a învățării automate și a volumelor mari de date, atât în sectorul public cât și în cel privat. Infrastructura de e-guvernare a Estoniei, susținută de platforma de schimb de date X-Road, a fost esențială în acest sens. Domeniile de aplicare a IA sunt multiple: anonimizarea hotărârilor judecătorești, indexarea documentelor, transcrierea automată din înregistrare, traducere automată, recunoașterea identității, chiar și pilotarea autopsiilor virtuale, folosind scanări pentru a determina cauzele decesului, fără proceduri invazive, oferind o alternativă mai puțin supărătoare pentru familii și reducând costurile [7].

Exemple similare le găsim în toată lumea. Totuși, înainte de a iniția implementarea IA în sistemul digital al justiției, este necesară clarificarea aspectelor de securitate și a celor adiacente, precum și aspecte de funcționare. Pe de altă parte, este necesar a avea o viziune strategică, dar și complexă, privind implementarea IA. Cadru normativ european de referință și, eventual, cel național, ar trebui să existe și să fie aplicat. Aceasta va reduce riscurile și va spori încrederea în soluțiile promovate. Iar pentru valorificarea potențialului IA este necesar să întreprindem următoarele măsuri:

- asigurarea unui proces participativ și conștient de implementare a IA în sistemul justiției;
- adoptarea unui cadru normativ/ghiduri care să reglementeze utilizarea IA în justiție, inspirat din cadrul UE;
- elaborarea unui Cod de etică sau integrarea unor prevederi de referință în Codul de etică existent privind utilizarea IA în justiție, adaptat contextului Republicii Moldova;
- crearea unui laborator judiciar de inovație care să testeze prototipuri tehnologice și implicarea activă a instanțelor de judecată, a procuraturilor în procesul de testare a soluțiilor tehnice bazate pe IA;
- formarea în continuare a judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar în competențe IA, digitale și etice;
- instituirea unui mecanism independent de audit algoritmic;
- colaborarea cu organisme europene, internaționale și partenerii de dezvoltare în

vederea preluării, adaptării, proiectării, integrării soluțiilor tehnice bazate pe IA;

- identificarea și diseminarea bunelor practici la nivel național.

Trendurile demonstrează oportunitatea utilizării IA la realizarea sarcinilor tehnice, iar succesele pe acest făgaș sporesc posibilitățile dezvoltării unor soluții IA mai complexe. Pe de altă parte, există un șir de soluții IA care pot fi preluate și adaptate realizării task-urilor, precum ar fi convertirea vocii în text sau transcrierea automată din înregistrare, anonimizarea hotărârilor judecătorești.

O abordare rațională ar permite echilibrarea riscurilor și oportunităților într-o oferire a unui cadru optim de folosire a beneficiilor IA pentru asigurarea unei justiții echitabile și sporirea încrederii în justiție, iar promovarea unei atitudini conștiente și corecte despre tehnologia IA urmează a fi omniprezentă în spațiul justiției.

Un prim pas ar fi pregătirea corpului de judecători, al celui de procurori și a personalului din domeniul justiției cu scopul utilizării celor mai populare soluții IA la realizarea sarcinilor de rutină, dar și la colectarea informației consolidată pentru potențialele soluții IA în sistemul de justiție.

Concluzii

Drept rezultat al acestui studiu, a fost conturat cadrul instituțional și normativ la nivelul Consiliului Europei și, respectiv, al Comisiei pentru Eficiența Justiției, referitoare la implementarea IA în sistemul judiciar. Un punct aparte îl reprezintă preocupările pentru asigurarea unui cadru etic și sigur de aplicare a IA. Articolul exemplifică utilizarea practică a AI în domeniul justiției, dar și provocările care pot apărea, prezentând experiența altor state. De asemenea, sunt oferite mai multe exemple de bune practici, care ar putea fi preluate de către Republica Moldova. În acest sens, un domeniu potrivit pentru IA ar fi sistemul de transcriere automată a vocii în text (*speech to text system*) în cadrul audierii părților în ședințele de judecată - acțiune prevăzută în Planul Strategic al Consiliului Superior al Magistraturii pentru anii 2025-2029, care deja există și este aplicat în alte state.

Referințe bibliografice

1. Ce este Declarația Bletchley semnată de 28 de țări? <https://www.unite.ai/ro/what-is-the-bletchley-declaration-signed-by-28-countries/> (vizitat 22.09.2025).
2. Consiliul consultativ CEPEJ pentru inteligență artificială (AIAB). <https://www.coe.int/en/web/cepej/ai-advisory-board> (vizitat 22.09.2025).

3. Ghid pentru aplicarea responsabilă a AI de către profesioniștii din domeniu (12 December 2023). <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2023/12/AI-Judicial-Guidance.pdf> (vizitat 22.09.2025).
4. Strategia Inteligenței Artificiale în Administrarea Justiției: Inovație și Eficiență a Ministerului Justiției. https://socinfodigital.es/wp-content/uploads/2024/04/20240401-Estrategia-IA-en-la-Administracion-de-Justicia_SOCINFO_Ministerio-de-Justicia.pdf (vizitat 22.09.2025).
5. 1st AIAB Report On The Use Of Artificial Intelligence (AI) In The Judiciary Based On The Information Contained In The Resource Centre On Cyberjustice And AI (Strasbourg, 28 February 2025). <https://rm.coe.int/cepej-aiab-2024-4rev5-en-first-aiab-report-2788-0938-9324-v-1/1680b49def> (vizitat 22.09.2025).
6. AI Safety Summit. <https://www.gov.uk/government/topical-events/ai-safety-summit-2023> (vizitat 26.05.2025).
7. AI, Machine Learning & Big Data Laws and Regulations 2025 - Estonia. <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/ai-machine-learning-and-big-data-laws-and-regulations/estonia/> (vizitat 22.09.2025).
8. Candidaturas PREMIADAS y Presentadas a los Premios Socinfo Digital "IA en la AAPP" (Nominalizări premiate și nominalizări prezentate pentru Premiile Socinfo Digital „IA în administrația publică”). <https://socinfodigital.es/2024/04/02/candidaturas-presentadas-a-los-premios-socinfo-digital-ia-en-la-aapp/> (vizitat 22.09.2025).
9. CEPEJ Artificial Intelligence Advisory Board (AIAB) Terms Of Reference 2024 - 2025. Draft. (Strasbourg, 12 January 2024). <https://rm.coe.int/cepej-bu-2024-1rev2-tors-aiab-en-2781-2025-2681-v-1/1680ae37d8> (vizitat 22.09.2025).
10. Doctrine. <https://www.doctrine.fr/> (vizitat: 26.05.2025).
11. European Cyberjustice Network. <https://www.coe.int/en/web/cepej/european-cyberjustice-network-ecj> (vizitat 22.09.2025).
12. European ethical Charter on the use of Artificial Intelligence in judicial systems and their environment (Adopted at the 31st plenary meeting of the CEPEJ (Strasbourg, 3-4 December 2018). <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c> (vizitat 22.09.2025).
13. European judicial systems CEPEJ Evaluation Report, Part 1, 2024 Evaluation cycle (2022). <https://rm.coe.int/cepej-evaluation-report-part-1-en-1680b272ac> (vizitat 22.09.2025).
14. France Bans Judge Analytics, 5 Years In Prison For Rule Breakers. <https://www.artificiallawyer.com>

- com/2019/06/04/france-bans-judge-analytics-5-years-in-prison-for-rule-breakers/ (vizitat 26.05.2025).
15. Guide on judicial e-auctions (Document adopted at the 40th plenary meeting of the CEPEJ, 15 and 16 June 2023). <https://rm.coe.int/cepej-2023-11-en-guide-on-judicial-e-auctions-1-1680abb674> (vizitat 22.09.2025).
 16. Guidelines on electronic court filing (e-filing) and digitalisation of courts (Document adopted at the 37th plenary meeting of the CEPEJ, Strasbourg and online, 8 and 9 December 2021). <https://rm.coe.int/cepej-2021-15-en-e-filing-guidelines-digitalisation-courts/1680a4cf87> (vizitat 22.09.2025).
 17. Guidelines on online alternative dispute resolution (Document adopted by the CEPEJ at its 41st plenary meeting¹ (Strasbourg, 4-5 December 2023). <https://rm.coe.int/cepej-2023-19-final-en-guidelines-online-alternative-dispute-resolution/1680adce33> (vizitat 22.09.2025).
 18. Guidelines on the online publication of judicial decisions (Document adopted by the CEPEJ at its 43rd plenary meeting (Strasbourg, 3 - 4 December 2024). <https://rm.coe.int/cepej-2024-9-guidelines-on-the-online-publication-of-judicial-decision/1680b2d0de> (vizitat 29.05.2025).
 19. Guidelines on videoconferencing in judicial proceedings (Document adopted by the CEPEJ at its 36th plenary meeting (June 2021). <https://rm.coe.int/cepej-2021-4-guidelines-videoconference-en/1680a2c2f4> (vizitat 22.09.2025).
 20. JuriBERT: A Masked-Language Model Adaptation for French Legal Text. <https://arxiv.org/abs/2110.01485> (vizitat 26.05.2025).
 21. L'open data: Des décisions de justice. Mission d'étude et de préfiguration sur l'ouverture au public des décisions de justice. https://www.justice.gouv.fr/sites/default/files/migrations/portail/publication/open_data_rapport.pdf (vizitat 22.09.2025).
 22. Loi n° 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice (1) <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORF-TEXT000038261631> (vizitat 26.05.2025).
 23. Online Alternative Dispute Resolution in the focus of the 2024 Annual meeting of the CEPEJ European Cyberjustice Network. <https://www.coe.int/en/web/cepej/-/online-alternative-dispute-resolution-in-the-focus-of-the-2024-annual-meeting-of-the-cepej-european-cyberjustice-network> (vizitat 26.05.2025).
 24. Predictice. <https://predictice.com/> (vizitat 26.05.2025).
 25. Reflections Of The Aiab On The Use Of Artificial Intelligence In Judicial Systems (Strasbourg, 31 January 2025). <https://rm.coe.int/cepej-aiab-2025-1rev5-en-reflections-of-the-aiab-on-the-use-of-artific/1680b42a56> (vizitat 22.09.2025).
 26. Resource Centre on Cyberjustice and AI. <https://www.coe.int/en/web/cepej/resource-centre-on-cyberjustice-and-ai> (vizitat 22.09.2025).
 27. Revised roadmap for ensuring an appropriate follow-up of the CEPEJ Ethical Charter on the use of artificial intelligence in judicial systems and their environment, Document adopted at the 37th plenary meeting of the CEPEJ, Strasbourg and online, 8 and 9 December 2021, <https://rm.coe.int/cepej-2021-16-en-revised-roadmap-follow-up-charter/1680a4cf2f> (vizitat 22.09.2025).
 28. The Judge Statistical Data Ban - My Story - Michaël Benesty. <https://www.artificiallawyer.com/2019/06/07/the-judge-statistical-data-ban-my-story-michael-benesty/> (vizitat 26.05.2025).
 29. Use of Generative Artificial Intelligence (AI) by judicial professionals in a workrelated context (Strasbourg, 12 February 2024). <https://rm.coe.int/cepej-gt-cyberjust-2023-5final-en-note-on-generative-ai/1680ae8e01> (vizitat 22.09.2025).
 30. Wikipedia. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Predictice> (vizitat 26.05.2025).
 31. Gerichtsentscheidungen durch KI leichter veröffentlichen (Inteligența artificială facilitează publicarea hotărârilor judecătorești). https://www.bmjv.de/DE/themen/digitales/digitalisierung_justiz/digitalisierungsinitiative/laendervorhaben/_doc/artikel_vorhaben_14_ALeKS.html (vizitat 12.06.2025).